

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри
теорії та методики дошкільної
та початкової освіти
протокол №1 від 25.08.2023

завідувач кафедри Саган О.

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
ОК 23 Методика навчання природничої освітньої галузі**

Освітня програма «Початкова освіта» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Спеціальність **013 Початкова освіта**
Галузь знань **01 Освіта/Педагогіка**

Івано-Франківськ 2023-2024

Назва освітньої компоненти	Методика навчання природничої освітньої галузі
Тип курсу	Обов'язкова компонента
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень освіти / денна
Кількість кредитів/годин	3 кредити / 90 годин
Семестр	IV семестр
Викладач	Наталія Борисенко (Nataliia Borisenko), кандидат педагогічних наук, доцент (Candidate of pedagogical sciences, associate professor PhD in Education) https://orcid.org/0000-0001-9403-5009
Посилання на сайт	https://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=1422 http://webnc.kspu.edu/
Контактний телефон, месенджер	Під час війни: Вабер-група, телеграм канал викладача отримує особисто староста групи nataborisenchik15@gmail.com
Email викладача:	nborysenko@ksu.ks.ua
Графік консультацій	понеділок, 16:00-17:00, корпоративний ZOOM або електрона пошта
Методи викладання	лекційні заняття, практичні роботи, тестові завдання, творчі завдання індивідуальні завдання
Форма контролю	екзамен

1.Анотація дисципліни: дисципліна включає теми пов'язані з теоретичними та методичними основами реалізації основних освітніх завдань освітньої галузі «Я досліджую світ» відповідно до нових форматів Нової української школи та розглядає зміст, структуру, форми, методи, засоби, інструменти навчання природознавства в початковій школі.

2.Мета та завдання дисципліни: Мета і завдання даного курсу тісно пов'язані з освітньо-кваліфікаційними вимогами до вчителя початкової школи, який оволодів поглибленими фундаментальними психолого-педагогічними та природничими знаннями інноваційного характеру, набув досвіду застосування та продукування нових знань для вирішення проблемних педагогічних і науково-дослідних завдань галузі «Природознавство» та «Я досліджую світ» відповідно до форматів Нової української школи.

Завданнями курсу визначаємо такі, що забезпечують формування загальних та фахових компетентностей майбутнього вчителя початкових класів, а саме:

Теоретичні:

- формування у здобувачів освіти знань про структуру процесу навчання природознавства, розкриття змісту і завдань методики навчання природознавства як педагогічної науки, ознайомлення студентів із шляхом включення знань про природу в практику навчання учнів початкової школи, формування знань про методи і прийоми ознайомлення учнів з природою та особливості розкриття основних змістовних ліній курсу природознавства.

Практичні:

-*володіти* навичками створення практично-орієнтованих завдань природничого змісту, володіти навичками *оцінювання* навчальних досягнень молодших школярів у процесі навчання природознавства, *визначати* значення і місце краєзнавчого куточка,

куточка живої природи, географічного майданчика, навчальне-дослідної ділянки в системі вивчення природознавства в початкових класах, *управляти* об'єктивно процесом формування природничих понять у молодших школярів; *розрізняти* засоби наочності, які використовуються в процесі навчання природознавства; *обґрунтовувати* ефективність вибору засобів наочності відповідно до дидактичної мети; *застосувати* вибрані засоби наочності у процесі навчання природознавства; *виготовляти* саморобні засоби наочності; аналізувати зміст підручників і навчальних посібників; *добирати* оптимальні методи навчання з метою ефективного досягнення дидактичних цілей у конкретних педагогічних ситуаціях цілісного процесу навчання природознавства; *встановлювати* взаємозв'язки між різними формами організації процесу навчання природознавства в початкових класах; *визначати* макроструктуру уроку в конкретних педагогічних ситуаціях, його тип; *розробляти* методiku організації і проведення уроків природознавства всіх типів; *складати* їх детальні конспекти.

3. Компетентності та програмні результати навчання.

Програмні результати мають виявитися у сформованих предметно-спеціальних (фахових) та загальних (generic competences, transferable skills) компетентностях, які базуються на визначених знаннях, вміннях та здатностях:

В процесі вивчення курсу здобувач освіти отримує такі компетентності:

Загальні компетентності :

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійно-педагогічній діяльності, що передбачають застосування теоретичних положень і методів педагогіки, психології та окремих методик навчання й характеризуються комплексністю та невизначеністю умов

– **здатність спілкуватися державною мовою.** Досконало володіти всіма стилями і жанрами усного і письмового мовлення для комунікації з суб'єктами освітнього процесу, з різними соціальними і професійними групами;

– **здатність діяти соціально, відповідально та свідомо.** Виявляти національну й особистісну гідність, екологічну свідомість та активність, дбати про розвиток і функціонування суспільства на засадах сталого розвитку; мати й обстоювати власну позицію незалежно що відповідає інноваційним методам навчання.

ЗК-1. Загальнонавчальна. Здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями, зокрема, інноваційними методичними підходами, сучасними системами, методиками, технологіями навчання, розвитку й виховання учнів початкової школи; чинним нормативним забезпеченням початкової освіти тощо.

ЗК-3. Дослідницько-праксеологічна. Здатність виявляти, ставити та розв'язувати проблеми, зокрема, в процесі професійно-педагогічної діяльності. Здатність приймати обґрунтовані рішення, працювати автономно.

ЗК-9. Адаптивна. Здатність до адаптації в професійно-педагогічному середовищі та дії в нових ситуаціях, зокрема тих, що передбачають навчання, розвиток і виховання молодших школярів, спілкування з їхніми батьками, комунікації з адміністрацією школи й колегами.

ЗК-10. Рефлексивна. Здатність ефективно та адекватно здійснювати рефлексивні процеси, що сприяє розвитку й саморозвитку учнів, творчому підходу до освітнього процесу початкової школи. Здатність оцінювати результати педагогічних впливів та забезпечувати якість діяльності, розвитку учнів початкової школи; здатність до педагогічної рефлексії.

ЗК-11. Здоров'язбережувальна компетентність. Здатність ефективно розв'язувати завдання щодо збереження і зміцнення здоров'я (фізичного, психічного, соціального та духовного) як власного, так і оточуючих. Здатність застосовувати знання, вміння, цінності і досвід практичної діяльності з питань культури здоров'я та здорового способу життя, готовність до здоров'язбережувальної діяльності в освітньому середовищі початкової школи та створення психолого-педагогічних умов для формування здорового способу життя учнів.

ЗК-12. Інформаційно-комунікаційна. Здатність до застосування сучасних засобів інформаційних і комп'ютерних технологій та ресурсів для розв'язання освітніх завдань та комунікативних задач у професійній діяльності й у повсякденному житті.

4.Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів/годин	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	Самостійна робота (год.)
3 кредитів / 90 годин	16	14	60
Заочна форма3 / 90	консультації		

5. Ознаки курсу:

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
2	2	Початкова освіта	2	Нормативний

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання.

Здобувачи освіти мають у своєму розпорядженні:

- 1.Студенти мають у розпорядженні інформаційний ресурс ksu-online, точки бездротового доступу до мережі Інтернет; Гугл-клас, безкоштовні ресурси Google, силабус; матеріали посібників в електронному вигляді, офіційний сайт ХДУ: <http://ksu.ks.ua> ; доступ до репозитарію наукової бібліотеки;KSU_24.; пакет MS Office 365;корпоративна пошта; навчальні і робочі плани;; силабус; комплект навчально-методичних матеріалів з питань довілля і сталого розвитку),
2. Підручники природничої галузі на сайті МОН: <https://mon.gov.ua/ua>, <https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnikv/>
- 3.Додаткові матеріали: <https://svitdovkola.org/3?ref=ik312-p4>
- 4.<https://svitdovkola.org/4?ref=ik422-p4>
- 5.Сайт методичних матеріалів видавництва «Алатон» : https://www.youtube.com/channel/UCY_LWkira26QFu1oFDqfXSA/videos
- 6.Версія 3.0 Методичний комп'ютерний посібник 35 конспектів усіх уроків до курсу «ЯДС» у форматі doc (MicrosoftWord)35 медіа-презентацій до усіх уроків у форматі ppt (MicrosoftPowerPoint), картки Домана в електронному вигляді.

7. Політика курсу

Для успішного складання підсумкового контролю з дисципліни вимагається відвідування очне, або дистанційне, практичних, лекційних занять та наповнення методичного кейсу завданнями для самостійного опрацювання. З метою формування фахової компетентності особлива увага приділяється здатності здобувача освіти застосовувати відкриті освітні ресурси, комп'ютерну підтримку освітнього процесу, вмінню впроваджувати інтерактивні методи навчання (робота в малих групах, мозковий штурм, ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань), використанню відкритих освітніх ресурсів, моделюванню тих ситуацій реальних протиріч та утруднень що трапляються у професійній діяльності вчителя початкової школи.

Силабус курсу складено з урахуванням Державних стандартів освітньої галузі «ЯДС», затверджених програм Нової української школи, нових форматів навчання в рамках програм «Я досліджую світ», «Інтелект України», «На крилах успіху», «Smart Kids». В рамках навчального курсу передбачається залучення студентів до активної навчально-пізнавальної діяльності під час практики. До практичних занять студенти готуються за планом, складають конспекти уроків, виготовляють необхідну наочність.

На практичних заняттях студенти навчаються виконувати методичні завдання, працювати з методичною літературою, творчо її використовувати. Студенти мають набути вміння складати фрагменти і конспекти уроків, проводити уроки, ділові ігри.

Окрім питання, такі як аналіз змісту підручників і програм з кожної теми курсу, засоби наочності, методика роботи за окремими темами, вивчаються на практичних заняттях та під час самостійної роботи. На заняттях розкриваються загальні питання методики (мета і завдання навчання, зміст, форми, засоби) та методика розкриття основних змістовних ліній курсу природничої галузі відповідно до діючих програм. Загальні питання методики навчання природничої галузі винесено на самостійне опрацювання.

Високо цінується академічна доброчесність. До всіх студентів освітньої програми відбувається абсолютно рівне ставлення. З метою формування фахової компетентності, навичок критичного, креативного мислення, кооперації, особлива увага приділяється здатності здобувача освіти застосовувати відкриті освітні ресурси, комп'ютерну підтримку освітнього процесу, вмінню впроваджувати інтерактивні методи навчання (робота в малих групах, мозковий штурм, ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань), використанню відкритих освітніх ресурсів, моделюванню тих ситуацій реальних протиріч та утруднень що трапляються у професійній діяльності вчителя початкової школи. Особлива увага приділяється формування творчих навичок та вмінь використовувати штучний інтелект (рекомендації, викладені у Загальних політиках використання штучного інтелекту в навчанні, викладанні й дослідженнях у Херсонському державному університеті) під час організації практичного навчання.

Високо цінується академічна доброчесність. До всіх студентів освітньої програми відбувається абсолютно рівне ставлення.

Відповідно до наказу № 281-Д 29.06.2023 «Про введення в дію рішення вченої ради ХДУ від 29.06.2023 про затвердження Загальних політик використання штучного інтелекту в навчанні, викладанні й дослідженнях у Херсонському державному університеті» та рекомендацій «Загальної політики використання штучного інтелекту в навчанні, викладанні й дослідженнях у Херсонському державному університеті» нагадуємо здобувачам, що порушення норм академічної доброчесності та етики позначатиметься на зниженні оцінювання результатів виконаної роботи. Здобувачам освіти є сенс враховувати, що дозволено, що заборонено з використання AI:

Рекомендовані шляхи і способи використання штучного інтелекту в навчанні: генерування (пошук) інформації відповідно до запиту; розвиток критичного мислення, шляхом аналізу й порівняння відповідей AI з перевіреними джерелами інформації; перекладання з однієї мови на іншу; допомога здобувачам навчатися у своєму власному темпі, співпрацювати один з одним і мати повний доступ до освітніх ресурсів в цифровому середовищі.

Не рекомендовано використовувати штучний інтелект у навчанні в таких видах діяльності:

- виконуючи контрольні заходи (поточного, тематичного, підсумкового контролю, зокрема під час заліково-екзаменаційної сесії);

– під час написання есе на задану тематику (есе повинно містити власні враження, обґрунтування та міркування з конкретного приводу чи питання. Для здобувачів це самостійна творча робота аналітичного, оповідального, описового, рефлексивного, критичного характеру, тому згенерований AI текст, що не містить власних міркувань, аналізу і критики, не може бути представлений як авторське есе).

8.Схема курсу:

Тиждень, дата, години	Тема, план, кількість годин (аудиторної та самостійної)	Форма навчального заняття	Список рекомендованих джерел (за нумерацією розділу 11)	Завдання	Максимальна кількість балів
Модуль 1. Основні завдання, методи навчання природознавства					
Тиждень _ дата, академічних годин	Тема1. Цілі і цінності та основні виклики природничої освіти	Лекція (2год.),	Завдання до лекції. Матеріали опрацювання: 1. Презентація лекції; 2. Державний стандарт загальної, початкової освіти.URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text 3. Програми початкової школи: оновлені URL:https://www.schoollife.org.ua/zavantazhyty-onovleni-programy-dlya-pochatkovoyi-shkoly-2016-2017-n-r/ 4. Нова українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. — Київ : Літера ЛТД, 2018. — 160 с.		16.
	План. 1.Теоретично-історичні основи, нормативні документи, зміст та завдання природничої галузі початкової школи; 2.Принципи відбору змісту природничих знань: науковості; енциклопедичності знань; доступності; красзнавчий та екологічний. 3.Структура діючих програм. Характеристика природничих галузей існуючих програм початкової школи. 4.Екологічна (природнича)	Завдання: 1. З'ясувати: у чому різниця між структурою освітніх природничих галузей у програмах Р. Шияна та О. Савченко.(мета та завдання, перелік освітніх галузей, предметний зміст). За підручником Т. Гілберт 1-2. (С. 11-16)/ 2. Після опрацювання навчально-методичного підручника Т. Гілберт «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 3-4 класах загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу».URL (С. 6-13) дате	76. 7 балів для здобувачів, що опановують курс асинхронно, обов'язковим, є письмове виконання усіх завдань та прикріплення їх до Google class		

	<p>компетентність у галузі природничих наук, техніки та технології. Особливості змішаного навчання;</p>	<p>визначення що таке картина світу, особливості цілісної картини світу молодшого школяра. 3. Ознайомитися з електронними ресурсами, що допоможуть організувати процес навчання в галузі «ЯДС». (урядовий портал, освітянські платформи, безоплатні ресурси на допомогу вчителю початкової школи).Створити власну теку лінків до методичних матеріалів та поповнювати власний сайт матеріалами.</p>	<p>та ксу</p>	
	<p>Самостійна робота: Наочні методи навчання природознавства План</p> <ul style="list-style-type: none"> • Класифікація наочних методів навчання природознавства • Особливості використання наочних методів в роботі з дітьми • Використання ілюстративного матеріалу (картин, діапозитивів, кінофільмів) на заняттях з дітьми. • Фіксація вражень і закріплення знань учнів про природу. Використання зображувальної діяльності.. • Метод моделювання в ознайомленні учнів з природою. • Ведення календарів погоди і природи Зв'язок їх з методами безпосереднього ознайомлення з природою. 		<p>Завдання: 1.Переглянути матеріали презентації та лекції до теми: розробити презентацію, що розкриває тему «Використання засобів наочності в природничій галузі, класифікація та вимоги» 2.Ознайомтесь з відкритими освітніми ресурсами, що допомагають унаочнити природні явища. Навести приклад (відео, ілюстрація) моделі, що ілюструє явище природи.</p>	<p>56. 5 балів для здобувачів, що опановують курс асинхронно, обов'язковим, є письмове виконання усіх завдань та прикріплення їх до Google_class та ксу</p>

	<p align="center">Тема2: Практично-орієнтовані завдання з природознавства</p>	<p>Лекція. (2 год) Практичне (2 год)</p>	<p>Матеріали опрацювання: 1.Презентація лекції; 2.PISA: природничо-наукова грамотність / уклад. Т. С. Вакуленко, С. В. Ломакович, В. М. Терещенко, С. А. Новікова; перекл. К. Є. Шумова. – К. : УЦОЯО, 2018. – 119 с. 3. https://naurok.com.ua/learn/pisa-prirodnicho-naukova-gramotnist-8</p>	
	<p align="center">План.</p> <p>1. Характеристика та особливості пізнавальних завдань з у природничій галузі.</p> <p>2. Формування природничих понять під час виконання пізнавальних та практично-орієнтованих завдань з природничої галузі.</p> <p>3. Проблемне пізнавальне завдання, особливості структури.</p>		<p>1.З'ясуйте, що таке пізнавальне завдання, як воно пов'язане з природничими поняттями. Опрацюйте матеріал за покликанням (визначення та класифікація природничих понять)</p> <p>2. За цією ж темою та підручником, визначить, які пізнавальні завдання (2-3) пропонуються автором (обов'язково вкажіть підручник). Наведіть приклади пізнавальних завдань за сучасними підручниками (у вигляді презентації).</p> <p>3.Сформулюйте власне пізнавальне завдання на класифікацію чи виділення головного.</p> <p>Завдання Побудуйте проблемний виклад. Обґрунтуйте можливість і доцільність вибору цього методу навчання в конкретній ситуації. На прикладі уроків „Як обертається Земля”. „Зміна дня і ночі”, ”Зміна пір року” продемонструйте різноманітність створення проблемних ситуацій різного типу. Оберіть доцільні. Наведіть приклади орієнтованих практично- орієнтованих завдань для визначених тем курсу:(за підручником на власний розсуд беріть тему).</p>	<p>7 балів, для здобувачів, що опановують курс асинхронно, обов'язковим, є письмове виконання усіх завдань та прикріплення їх до Google_class та ксу</p>
	<p>Очікувані результати: Студенти мають ознайомитися з різноманітністю методикою використання пізнавальних завдань на уроках природничої галузі, з'ясувати особливості методики використання проблемного викладу, та навчитися доцільно обирати методи навчання відповідно до змісту уроку.</p>			

	<p>Тема 3 Різноманітність методів навчання: спостереження в природі</p>	<p>Лекція. (2 год) Практичне (2 год)</p>	<p>Матеріали до опрацювання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Матеріали лекції. 2. Навчально-методичний посібник автора Гільберг Т.Г. (1-2 клас, підрозділ 2.5. ст.95-108) 	
	<p>План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікація методів навчання у природничій галузі. 2. Методи навчання природознавства за джерелом знань. 3. Класифікація методів навчання за рівнем пізнавальної активності учнів.Методична суть методу проблемного навчання. 4. Методи організації спостережень за природою. 5. Евристичний та дослідницький метод навчання. 		<p>Практичне 2. Завдання: Опрацювати матеріали лекції, Навчально-методичний посібник автора Гільберг Т.Г. (1-2 клас, підрозділ 2.5. ст.95-108) (розміщено на робочій сторінці в розділі з Підручниками). Під час роботи маєте:1. Дати визначення екскурсії?2. Визначити дидактичну мету екскурсій.3. Обґрунтуйте види екскурсій.4. Охарактеризуйте природничо-наукові екскурсії.5. Охарактеризуйте класифікацію екскурсій за дидактичною метою. Ознайомтесь зі змістом підручників ЯДС. 1. Визначить тему в курсі ЯДС, яка передбачає проведення екскурсії (вказати автора, клас, частину). Визначить її вид за дидактичною метою. Обґрунтуйте свою думку. 2. Сформулюйте 1-2 дидактичні гри, пізнавальні завдання, які ви зможете запропонувати дітям на цій екскурсії. 3. Складіть фенологічне спостереження під час цієї екскурсії. 4. Є в природі сталі ознаки, за якими ми з дітьми спостерігаємо під час екскурсії: колір, форма, запах, рух і звук. Визначить зі змісту обраної теми екскурсії, в чому будуть виражатись ці ознаки. Обґрунтуйте вашу думку. 1.Обрати план конспект фенологічної екскурсії (тема «Весна»). Доберіть дидактичний матеріал (загадки, вірши, приказки). За результатами складіть ментальну карту (замість плану екскурсії).</p>	<p>7 балів, для здобувачів, що опановують курс асинхронно, обов'язковим, є письмове виконання усіх завдань та прикріплення їх до Google_class та ксу</p>
<p>Очікувані результати: студенти мають ознайомитися з класифікацією різноманітних методів навчання природознавству, опанують найпростішими методами активізації пізнавальної активності на уроках «ЯДС», методикою застосування проблемного методу навчання та прийомами спостереження за природою</p>				

	у початковій школі.			
	<p>Тема 4. Тема: Різноманітність методів навчання: словесні методи.</p>	<p>Лекція. (2 год) Практичне (2 год)</p>	<p>Матеріали опрацювання: 1. Навчально-методичний посібник автора Гільберг Т.Г. (3-4 клас, підрозділ 5.2. ст.125-132). 2. Іщенко О. Л. 1-98 Я досліджую світ : підруч. для 3 кл. закл. загал, серед, освіти (у 2-х частинах) : Ч. 2 І О. Л. Іщенко, О. М. Ващенко, Л. В. Романенко, К. А. Романенко, Л. З. Козак, О. М. Кліщ. - Київ : Літера ЛТД, 2020. - 112 с.</p>	
	<p>План. 1. Проблеми застосування методів навчання в теорії та практиці природничої освіти. 2. Різноманітність словесних методів в процесі формування навичок самостійної роботи учнів. 3. Групи словесних методів та їх характеристику; 4. Значення функціональної грамотності. 5. Суть та значення прийому ІНСЕРТ. Методика роботи з загадками про природу.</p>		<p>Завдання 1. Опрацювати матеріали лекції та Навчально-методичний посібник автора Гільберг Т.Г. (3-4 клас, підрозділ 5.2. ст.125-132) (розміщено на робочій сторінці в розділі з Підручниками). Визначити: 1. Групи словесних методів та їх характеристику; 2. Значення функціональної грамотності. 3. Суть та значення прийому ІНСЕРТ. Ознайомтесь зі змістом підручників ЯДС. Оберіть будь-який підручник ЯДС, який вам імпонує. Визначіть тему та текст та реалізуйте роботу з ним за допомогою технології ІНСЕРТ. Оформіть у вигляді таблиці. Завдання 2. З'ясуйте, що таке проблемний метод навчання. Обґрунтуйте можливість і доцільність вибору цього методу навчання в конкретній ситуації. На прикладі уроків „Як обертається Земля”. „Зміна дня і ночі”, ”Зміна пір року” продемонструйте різноманітність створення завдань різного типу. Оберіть доцільні.</p>	<p>7 балів, для здобувачів, що опановують курс асинхронно, обов'язковим, є письмове виконання усіх завдань та прикріплення їх до Google_class та ксу</p>
	<p>Очікувані результати: студенти знають класифікацію словесних методів навчання, володіють навичками застосування різноманітних прийомів словесного методу у відповідності до мети та завдань уроку, розуміють значення читацької грамотності в процесі викладення природничої галузі, здатні застосовувати прийоми під час роботи з текстами та малими фольклорними жанрами природничого змісту.</p>			

<p align="center">Тема 5 Практичні методи навчання природничої галузі. STEM-проекти та моделювання в природничій галузі початкової школи</p>	<p>Лекція. (2 год) Практичне (2 год)</p>	<p>Матеріали опрацювання: 1.Матеріали лекції, 2.Навчально-методичний посібник автора Гільберг Т.Г. (1-2 клас, підрозділ 2.6. ст.110-116; 3-4 клас, підрозділ 5.3) 3.Навчально-методичний посібник автора Гільберг Т.Г. (1-2 клас, підрозділ 2.4. ст.81-88; 3-4 клас, підрозділ 5.4) 4. https://youtu.be/eYcUd6qoyC8?si=AwF2D4VSWcLyrJvK (324) KBECT STEM Цікаві досліди та експерименти Створюємо вулкан ДНК банана Підйомник для льоду - YouTube</p>	
<p>План. 1.Визначення практичних методів навчання. Досліди та практичні роботи. 2. Види дослідів та структура, особливості проведення в дистанційному режимі та онлайн. 3. Методика організації вчителем і виконання учнями всіх етапів дослідів. 4. Особливості методики організації і проведення довготривалих дослідів. Самостійна робота : з'ясування особливостей застосування STEM-проектів у початковій школі.</p>		<p>Завдання 1. Опрацювати матеріали лекції, Навчально-методичний посібник автора Гільберг Т.Г. (1-2 клас, підрозділ 2.4. ст.81-88; 3-4 клас, підрозділ 5.4) (розміщено на робочій сторінці в розділі з Підручниками). Під час роботи маєте визначити: 1. Дати визначення практичним методам навчання? 2. Характеристика вправ та їх класифікація. 3. Обґрунтуйте навчальний дослід та його види. 4. Визначіть послідовність питань вчителя під час проведення дослідів. 5. Визначіть рівні організації дослідів. 6. Чим відрізняється практична робота від дослідів? Завдання 2. За змістом підручників ЯДС. 1. Визначіть теми та завдання, які передбачають реалізацію практичних методів на уроці (природнича освітня галузь). Продемонструйте завдання та практичний метод, який він передбачає для проведення. (декілька слайдів презентації) 2. За запропонованими покликаннями до завдання оберіть дослід,(з'ясуйте мету, послідовність, методику проведення, відповідність темі) проведіть його вдома. Зафіксуйте кожен свій етап роботи (фото). Сформулюйте бесіду, яку ви побудуєте для дітей. Визначіть, що саме ви досліджуєте (яку речовину, об'єкт, які властивості тощо) та яких висновків мають дійти діти. результати оформіть у ворді та прикріпіть до завдання. Завдання 3. Опрацювати матеріали лекції, Навчально-методичний посібник автора Гільберг Т.Г. (1-2 клас, підрозділ 2.6. ст.110-116; 3-4 клас, підрозділ 5.3) (розміщено на робочій сторінці в розділі з Підручниками),</p>	<p>7 балів, для здобувачів, що опановують курс асинхронно, обов'язковим, є письмове виконання усіх завдань та прикріплення їх до Google_class та ксу</p>

		<p>відеоматеріалів, прикріплених до завдання. Вивчаємо суть та різницю між моделлю та моделюванням. Під час роботи маєте визначити:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке модель? До якої групи методів відноситься? 2. Суть моделювання як методу та його значення в пізнанні природи в початковій школі. 3. Обґрунтуйте класифікацію типів моделювання. <p>Ознайомтесь зі змістом підручників ЯДС.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначить теми та завдання, які передбачають реалізацію моделювання на уроці (природнича освітня галузь). 2. За прикладами у відео, посібнику, підручниках ЯДС, спробуйте створити свою модель (об'єкту чи явища). Визначить тему ЯДС, де вона може бути застосована. Побудуйте бесіду з дітьми, щодо дослідження вашої моделі. <p>Перегляньте за покликанням відео:</p> <p>Що таке STEM</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=ZS930V2mPS4</p> <p>англомова версія відео:</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=fH5iLx_jCUk</p> <p>Дайте відповідь на питання :</p> <ul style="list-style-type: none"> - що ви дізналися нового? - чи знадобляться вам ці знання під час організації дослідницькою роботи з учнями? 		
	<p>Очікувані результати:</p> <p>Студенти мають ознайомитися з методикою проведення дослідів, розуміти різницю між практичними та дослідницькими завданнями, з'ясувати особливості процесу моделювання у початковій школі та методику проведення дослідів під час навчання у дистанційному режимі.</p>			
	<p>Тема 6: Різноманітність форм організації процесу навчання природничій галузі (2 год).</p>	<p>Лекція. (2 год) Практичне (2 год)</p>	<p>Матеріали опрацювання:</p> <p>Методика навчання інтегрованого курсу "Я досліджую світ" у 1-2 класах ЗЗСО на засадах компетентнісного підходу. Навчально-методичний посібник автор Гільберг Т.Г.</p> <p>Навчально-методичний посібник автора Гільберг Т.Г. (1-2 клас, підрозділ 3.1. ст.132-143)</p>	

<p>План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення уроку, Типи уроків. Предметний, Урок-екскурсія, Комбінований урок-форма навчання в практиці початкової школи. 2. Вимоги до сучасного уроку «ЯДС». 3. Методика аналіз уроку з природознавства. 		<p>Опрацювати матеріали лекції, Навчально-методичний посібник автора Гільберг Т.Г. (1-2 клас, підрозділ 3.1. ст.132-143) (розміщено на робочій сторінці в розділі з Підручниками). Під час роботи маєте визначити:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дати визначення уроку? 2. У чому полягають особливості сучасного уроку НУШ з природничої галузі (мета, структура, макро і мікро). 3. Обґрунтуйте типи уроків. <p>Ознайомтесь зі змістом підручників ЯДС.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Оберіть тему в курсі ЯДС (вказіть автора, клас, частину) з наявністю змісту природничої освітньої галузі. За змістом в підручнику та за Типовою освітньою програмою складіть СЦЕНАРІЙ до уроку (складники в навчально-методичному посібнику Т.Гілберг, ст. 139). 	<p>7 балів, для здобувачів, що опановують курс асинхронно, обов'язковим, є письмове виконання усіх завдань та прикріплення їх до Google_class</p>
<p>Очікувані результати: Очікувані результати: студенти мають навчитися визначати типи уроків з природознавства, їх макроструктуру; фактори, що, зумовлюють варіативність макроструктури уроків; складати структурно- логічні схеми певною обсягу предметного змісту; визначати макроструктуру уроку, його тип; розробляти методику організації і проведення уроків природознавства комбінованого типу; розробляти їх детальні конспекти.</p>			
<p>Тема 7. Методика формування просторових понять (2 год.)</p>	<p>Лекція. (2 год) Практичне (2 год)</p>	<p>Матеріали опрацювання: Методика навчання інтегрованого курсу "Я досліджую світ" у 3 4 класах ЗЗСО на засадах компетентнісного підходу. Навчально-методичний посібник автор Гільберг Т.Г.</p> <p>Завдання до лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Скласти перелік інтернет-сайтів та ознайомитися з можливостями створення об'єктів AR-реальності. 2.Ознайомтеся з темою «Реалізація краєзнавчого компонента у природничій галузі «ЯДС». <p>Творче завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 3.Доберіть матеріали до тематичної краєзнавчої екскурсії на тему: “Моє місто - Херсон” (Нова Каховка, Олешки, 	<p>Творче завдання Зб.</p>

			Скадовськ)	
	<p>План.</p> <p>1. Особливості роботи з планом та картою в початковій школі.</p> <p>2. Формування просторових та краєзнавчих уявлень на уроках «ЯДС».</p> <p>Використання мобільних додатків в курсі природознавства початкової школи.</p> <p>Знайомство з приладами орієнтування на місцевості.</p> <p>Орієнтування на місцевості за природними об'єктами, небесними тілами та іншими ознаками.</p> <p>Створення об'єктів AR-реальності під час формування просторових понять.</p>		<p>Завдання1.</p> <p>Продумати та скласти конспект уроку-екскурсії з теми: «Горизонт. Сторони горизонту. Орієнтування на місцевості за місцевими ознаками. (4 кл. поточний урок-екскурсія)». або: «Компас. Орієнтування за компасом».</p> <p>Завдання2.</p> <p>2. Проаналізувати матеріал програми 3-4 кл освітньої галузі «ЯДС» з метою визначення тем, оптимальних для проведення екскурсії. Бажано спиратися на краєзнавчий матеріал.</p> <p>Завдання3. 1. Розробіть структуру та проведіть фрагмент комбінованого уроку з теми за вибором: «Океани та материки», «Форми земної поверхні».</p>	<p>7 балів,</p> <p>для здобувачів, що опановують курс асинхронно, обов'язковим, є письмове виконання усіх завдань та прикріплення їх до ксу-онлайн та творче завдання 1 б.</p>
	<p>Очікувані результати:</p> <p>Студенти мають ознайомитися з методикою орієнтування за місцевими ознаками, навчитися формувати у дітей уявлення про орієнтування на місцевості за місцевими ознаками, поняття «компас» і визначення сторін горизонту за компасом, вміти розвивати просторові уявлення учнів, мотивувати бажання виконувати завдання у групі, та вміти формувати 4 К компетентності під час такої взаємодії.</p>			
	<p>Тема 8: Методика вивчення теми «Різноманітність природи України» (2 год.)</p>	<p>Лекція. (2 год)</p> <p>Практичне (2 год)</p>	<p>Матеріали опрацювання:</p> <p>1. Презентація лекції.</p> <p>2. Методика навчання інтегрованого курсу "Я досліджую світ" у 3-4 класах ЗЗСО на засадах компетентнісного підходу. Навчально-методичний посібник автор Гільберг Т.Г.</p>	<p>7 балів,</p> <p>для здобувачів, що опановують курс асинхронно, обов'язковим, є письмове виконання усіх</p>

				завдань та прикріплення їх до ксу-онлайн
	<p align="center">План.</p>	<p>Лекція. (2 год) Практичне (2 год)</p>	<p>Завдання 1. .Розробіть конспект уроку (тема на вибір: «Лісостеп. Рослинний і тваринний світ Господарська діяльність людини в лісостепу», «Степ. Рослини і тварини степів. Господарська діяльність людини в зоні степу.Охорона природи степу», «Карпатські гори», «Кримські гори»)). З цією метою :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. складіть логічну схему предметного змісту теми уроку; 2. визначіть макроструктуру такого уроку; 3. визначіть педагогічні цілі та(задачі) і на кожному етапі; 4. виберіть об'єктивно найефективніші методи досягнення дидактичних цілей; 5. запропонуйте або змоделюйте конкретні методичні прийоми; 6. прокоментуйте методику вашого варіанту організації і проведення кожного етапу уроку відповідно до його предметного змісту. 	
	<p>Очікувані результати: студент знає логіку розкриття тем, вміє добирати засоби наочності, відповідно до теми, складати конспект уроку, застосовувати доречні методичні прийоми відповідно до теми та використовувати інтерактивні платформи для створення інтерактивної взаємодії на уроці</p>			
	<p>Самостійна робота : створення теки матеріалів (сторінка власного сайту)з корисними дидактичними та методичними матеріалами що застосовуються у природничій галузі</p>			<p align="center">5б.</p>

9. Система оцінювання та вимоги: форма (метод) контрольного заходу та вимоги до оцінювання програмних результатів навчання:

Контроль знань та вмінь студентів з дисципліни здійснюють шляхом, виконання тестових завдань, проведення фрагментів уроків, складання конспектів уроків. Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості.

Форма (метод) контрольного заходу, критерії оцінювання та бали.

Екзамен з дисципліни -40балів.

Практичні роботи: 1-7 балів (max. 49 балів за 7 практичних робіт), самостійна робота 5б. +5б.та творчі індивідуальні завдання 1 б, усього 60.

Підсумковий тест за дисципліну – оцінюється у 10 балів та входить до теоретичної частини екзамену(30+10).

Самостійна робота для студентів денної форми навчання оцінюється у 5 бали і входить до теоретичної частини контролю. (максимально додається до екзамену)

Наповнення кейсу завданнями для самостійної роботи є обов'язковим та оцінюється на заочній формі навчання у відповідності до кількості годин, що відведені на самостійну роботу на самостійну роботу

40 балів (максимально)студент отримує за знання теоретичного матеріалу на екзамені, наявність кейсу з дисципліни, (Освітні програми, та інші нормативні документи, глосарій курсу, підготовку фрагментів уроків, знання та вміння аналізувати тексти, складання тестових завдань. Відповідь на екзамені: сумарно складається з знання теоретичного матеріалу програми та засвоєння змісту нормативних документів, враховується створення кейсу та результати тестування.), виконання практичних завдань оцінюється у 7 балів до кожного практичного. Студенти що навчаються за асинхронною системою навчання обов'язково виконують усі завдання у письмовому вигляді та прикріплюють до платформи.

Студенти можуть отримати до 5% бонусних балів за виконання індивідуальних завдань, участь у конкурсах наукових робіт, предметних олімпіадах, конкурсах, неформальній та інформальній освіті (зокрема, участь у навчанні на вебінарах «На урок», «Освіторія» та ін. за наявності сертифіката участі).

Екзамен (40 балів)

Шкала оцінювання у ХДУ за ЄКТС

Сума балів / Local grade	Оцінка ЄКТС		Оцінка за національною шкалою/National grade	
			Зараховано	Відмінно
90 – 100	A	Excellent	Зараховано	Відмінно
82-89	B	Good		
74-81	C		Satisfactory	Зараховано
64-73	D			
60-63	E			
35-59	FX	Fail	Не зараховано	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F			

Критерії оцінювання відповіді на екзамені (усної / письмової).

За шкалою ECST	Рівень навчальних досягнень студента	Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
А	високий	5/40	Відповідь характеризується повнотою, глибокими, системними знаннями з усього курсу, здобувач освіти <i>знає</i> завдання дисципліни, методи навчання, швидко <i>встановлює</i> взаємозв'язки між різними формами організації процесу навчання та виховання в межах курсу; спираючись на завдання природничої галузі програми; <i>вміє</i> обирати рамки навчання, що відповідають новим умовам НУШ, <i>демонструє</i> засвоєння провідних світоглядних ідей, положень, що складають основу системи наукового світорозуміння, , що в сукупності забезпечує формування природничої, природничо-технічної та екологічної компетентностей учнів початкової школи, <i>демонструє</i> засвоєння створювати практично-орієнтовані завдання, здатен

			коригувати особистісні знання, <i>має</i> бажання застосовувати свої знання у професійній діяльності під час реалізації освітніх завдань у галузі у Новій українській школі.
B	високий	35/4,5	Відповідь характеризується повнотою, глибокими, системними знаннями, студент <i>має</i> міцні ґрунтовні знання демонструє знання передового педагогічного досвіду, <i>здатен</i> до рефлексії та критичного самоаналізу, але спирається на рекомендації викладача не проявляючи творчої ініціативи, не завжди використовує новітні педагогічні технології удосконалення навчального процесу. Викладення матеріалу відбувається на продуктивному рівні.
C	достатній	30/4	Відповідь характеризується повнотою засвоєння теоретичного матеріалу. Знання студента є достатніми для розкриття питання, він вільно <i>користується</i> термінологією, <i>може</i> розкрити методичні засади створення логічно-структурних схем уроків курсу громадянська освіта. Допущені огріхи та помилки у відповіді <i>виправляє</i> самостійно.
D	середній	26-29/3,5	Відповідь характеризується повнотою засвоєння теоретичного матеріалу. Студент <i>відтворює</i> основний матеріал за поданою викладачем схемою, засвоєні знання не може самостійно пов'язати із практичною діяльністю.
E	початковий	25/3	Відповідь характеризується фрагментарністю, неповнотою засвоєння теоретичного матеріалу. Викладення матеріалу відбувається з численними огріхами та порушенням логіки, на репродуктивному рівні.
X	низький	15-20/2	Відповідь відсутня. Повторне складання екзамену / заліку або повторне вивчення дисципліни.

Критерії оцінювання на практичному занятті з курсу «Методика навчання природничої галузі»

За шкалою ECST	Рівень навчальних досягнень студента	Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
A	високий	5	Відповідь або виконання завдання характеризується правильністю та повнотою без допомоги викладача. Студент правильно <i>обирає</i> оптимальні методи навчання з метою ефективного досягнення дидактичних цілей у конкретних педагогічних ситуаціях та ціннісних орієнтирів громадянської та історичної галузі, швидко <i>встановлює</i> взаємозв'язки між різними формами організації освітнього процесу в межах курсу; швидко <i>розробляє</i> методику організації і проведення занять громадянської освіти із застосуванням сучасних педагогічних технологій; <i>складає</i> їх детальні конспекти; <i>використовує</i> методики з елементами творчої діяльності; <i>виражає</i> власну соціальну позицію щодо природи, суспільства, світу; <i>вміє</i> організувати ціннісно-орієнтовану діяльність молодших школярів, <i>вміє</i> швидко та правильно визначати педагогічні цілі в реальних педагогічних змістового модулю.
B	високий	4	Відповідь або виконання завдання характеризується повнотою з незначними огріхами без надання допомоги з боку викладача. Студент <i>вміє</i> розробляти методику організації і проведення уроків природознавство всіх типів; <i>складає</i> їх конспекти;

			<i>аналізує</i> зміст підручників і навчальних посібників з метою вибору оптимальних методів навчання; для ефективного досягнення освітньої та виховної мети <i>використовує</i> передовий педагогічний досвід, здатен до рефлексії та критичного самоаналізу, але спирається на рекомендації викладача не проявляючи творчої ініціативи, не завжди <i>використовує</i> новітні педагогічні технології удосконалення навчального процесу.
C	достатній	3	Відповідь або виконання завдання характеризується недостатньою повнотою, але правильністю без надання допомоги викладача. Студент <i>володіє</i> обсягом знань та умінь, які є необхідними для розкриття теми, <i>користується</i> термінологією, однак визначення поняттям надає неточно. <i>Знає</i> програмний матеріал змістової історичної та суспільствознавчої галузей програми НУШ, , правильно <i>формулює</i> освітню та виховну мету відповідно до кожної теми, <i>має</i> практичні навички у написанні конспектів, <i>здатен</i> використовувати методи, що відповідають змісту і характеру теми, наочні посібники та додатковий матеріал обирається раціонально, але не завжди <i>використовується</i> ефективно, інколи потребує надання консультативної допомоги викладача.
D	середній	2	Відповідь або виконання завдання характеризується неповнотою і проводяться за допомогою консультації викладача. Значну частину матеріалу студент наводить на репродуктивному рівні, неточно <i>використовує</i> терміни або зазнає труднощів під час надання визначень ключовим поняттям теми. Студент <i>знає</i> основні теми курсу, <i>має уявлення</i> про його структуру та проблематику, але його знання мають загальний характер, іноді не підкріплені прикладами <i>Має</i> прогалини в теоретичному курсі та практичних вміннях: при складанні та проведенні уроків потребує консультативну допомогу з боку викладача.
E	початковий	1	Відповідь або виконання завдання характеризується фрагментарністю іє можливими тільки за умови надання консультативної допомоги викладача. <i>Має</i> прогалини в теоретичному курсі та практичних вміннях. Викладення матеріалу відбувається на репродуктивному рівні зі значною кількістю огріхів та неточностей. Студент <i>частково володіє</i> матеріалом з теми, <i>не користується</i> ключовими термінами, <i>не може самостійно</i> запропонувати логічно-структурну схему уроку з галузі «Природознавство» освіти початкової школи Студент <i>знає</i> основні теми курсу, але його знання мають загальний характер, конспекти уроків пише за шаблоном, наочні посібники та ТЗН <i>використовує</i> рідко, не здатен до рефлексії. Замість чіткого термінологічного визначення пояснює теоретичний матеріал на побутовому рівні
X	низький	0	Відповідь або виконання завдання характеризується неправильністю та фрагментарністю, відбуваються під керівництвом викладача. Теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою курсу, засвоєно частково, необхідні практичні уміння не сформовано. Студент повністю не <i>знає</i> програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно.

За шкалою ECST	Рівень навчальних досягнень студента	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів за самостійну роботу
A	високий	1	Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент <i>системно володіє</i> матеріалом і <i>може презентувати</i> його перед аудиторією, у тому числі і за допомогою НІТ, <i>має</i> власну думку щодо викладеного матеріалу, <i>здатен її аргументувати, робить</i> висновки. <i>вміє</i> організувати ціннісно-

			орієнтовану діяльність молодших школярів, <i>здатен</i> до рефлексії та критичного самоаналізу.
B	високий	0,2	Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент <i>володіє</i> матеріалом і може <i>презентувати</i> його перед аудиторією.
C	достатній	0,25	Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент <i>може доповісти</i> основні положення проведеної роботи без глибинного аналізу, узагальнення матеріалу та підведення підсумків.
D	середній	0,4	Завдання виконано вчасно, його зміст поверхнево або фрагментарно розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент не проводить аналізу джерел, з яких було отримано інформацію, не здатен узагальнити та систематизувати матеріал, зазнає труднощів під час презентації проведеного дослідження перед аудиторією.
E	початковий	0,5	Завдання виконано вчасно, його зміст є дублюванням відомих джерел інформації. Відсутня будь-яка аналітична обробка представленої інформації. Студент на репродуктивному рівні з помилками відтворює матеріал, не може презентувати його перед аудиторією.
X	низький	0	Завдання виконано невчасно і є дублюванням відомих джерел інформації. Оформлення не відповідає вимогам, що висувуються до даного виду робіт. Студент не орієнтується у змісті представленого матеріалу.
F	незадовільний	0	Завдання не виконано.

Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основні:

1. Типові освітні програми для закл. Загальної середньої освіти 1-2 та 3-4 класи. –К.: Видавництво «Світоч», 2019. – 336с.
2. Навчально-методичний посібник. Методика навчання інтегрованого курсу "Я досліджую світ" у 3-4 класах ЗЗСО на засадах компетентнісного підходу. /Тетяна Гілберт, Світлана Тарнавська, Зоя Хитра, Ніна Павич. -Київ: Генеза, 2020.- 240 с.
3. Навчально-методичний посібник. Методика навчання інтегрованого курсу "Я досліджую світ" у 3-4 класах ЗЗСО на засадах компетентнісного підходу. /Тетяна Гілберт, Світлана Тарнавська, Зоя Хитра, Ніна Павич. -Київ: Генеза, 2020.- 240 с.

Додаткові:

4. Садкіна В. І. 101 цікава педагогічна ідея. Як зробити урок цікавим / Х.: Вид. група «Основа», 2008.— 88 с.
5. Садкіна В. І. Маленькі секрети учительського успіху. Навчаємо з радістю. / В.І.Садкіна Х.: Вид. група «Основа», 2017.— 144 с.
6. Садкіна В.І. Кольорова вкладка «Рефлексія- особливий вид мислення та етап уроку» // Педагогічна майстерня. - №10.–2014.– С. 14.
7. Тарасенко Г.С.Навчаємо пізнавати природу. Позакласна виховна робота з молодшими школярами / Г.С.Тарасенко–Х.: Вид.група „Основа”, 2008.-204,[4]с.- (Серія „Виховання в школі”).
8. Плющ Ю.Ю. Кейс-технологія в початковій школі. Порадник для вчителя.— Х.: Вид.група «Основа»,2019.—127с.
9. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / автор-укладач Н.П.Наволокова. – Х.:Вид.група «Основа», 2009.- 176с. – (Серія «Золота педагогічна скарбниця»)
10. Терно С.О. Критичне мислення – сучасний вимір суспільствознавчої освіти.- Запоріжжя : Просвіта, 2009.- 268с.
11. Ярош Г.С., Седова Н.М.Сучасний урок у початковій школі. 33 уроки з використанням технології розвитку критичномислення.- Х: Вид.група «Основа», 2005.- 240с.

Підручники початкової школи:

Підручники початкової школи: сайт МОН

1. Андрусенко І. Я досліджую світ : підруч. для 3 кл. закл. загальн. середн. освіти (у 2-х частинах) : Частина 1 / Ірина Андрусенко. — Київ : Грамота, 2020. — 128 с. : іл.
2. Бібік Н. М. Я досліджую світ : підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. загальн. серед. освіти (у 2-х ч.): Ч. 1 / Н. М. Бібік, П. П. Бондарчук. — Харків : Вид-во «Ранок», 2018. — 80 с. : іл.
3. Бібік Н. М. Я досліджую світ : підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. загальн. серед. освіти (у 2-х ч.): Ч. 2/ Н. М. Бібік, Г. П. Бондарчук. — Харків : Вид-во «Ранок», 2018. — 80 с. : іл.
4. Я досліджую світ : підруч. для 2 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах). Ч. 2 / М. С. Вашуленко, Г. В. Ломаковська, Т. П. Єресько, Й. Я. Ривкінд, Г. О. Проценко. — К. : Видавничий дім «Освіта», 2019. — 144 с. : іл.

Інтернет-ресурси:

12. Типові освітні програми для учнів 1–4 класів [електронний ресурс] – Режим доступу <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
13. Е- платформа НУШ <http://nus.inf.ua/>

14. Всеосвіта спільнота активних освітян <https://vseosvita.ua/>–
15. Студія онлайн-освіти <https://www.ed-era.com/>
16. Освітній проект для вчителів «На урок» <https://naurok.com.ua/>Електронна платформа «Нова українська школа», URL: www.nus.inf.ua
17. Державний стандарт загальної, початкової освіти.URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text>
18. Програми початкової школи: оновлені URL:<https://www.schoollife.org.ua/zavantazhyty-onovleni-programy-dlya-pochatkovoyi-shkoly-2016-2017-n-r/>
19. Нова українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. — Київ : Літера ЛТД, 2018. — 160 с.

Методичні матеріали до підручників освітньої галузі «Я досліджую світ»:

https://www.youtube.com/channel/UCY_LWkira26QFu1oFDqfXSA/videos
<https://svitdovkola.org/3?ref=ik312-p4>
<https://svitdovkola.org/4?ref=ik422-p4>
<https://youtu.be/Edg2YthBEx0?si=KGgIoIzv0GV9NtIg>
<https://osvitanova.com.ua/posts/907-8-korotkykh-animatsii-pro-tolerantnist-ukrainskoiu?fbclid=IwAR2B4TwK9Vrx5ehlBPgpLDs-SgQf6tg1fnB9c1CtztvqrC7DlnlsmQ7wCTY>